

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisning om
källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och
svenska i grundskolan vid Ås skola i
Krokoms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt till digitala och andra källor. Detta omfattar både *vad* undervisningen om källkritiskt förhållningssätt innehåller och *hur* undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att utveckla sina förmågor.

I granskningen omfattar begreppet källkritiskt förhållningssätt både undervisning om *informationssökning och källkritik*. Granskningen omfattar källkritiskt förhållningssätt både till *digitala och andra källor* men med särskild uppmärksamhet på hur undervisningen möter utmaningar kopplade till digitala källor. Granskningen omfattar ämnena *samhällskunskap* och *svenska* i grundskolans årskurs 9.

De övergripande frågeställningarna är:

Samhällskunskap

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet samhällskunskap eleverna förutsättning att utveckla sin förmåga att söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Svenska

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet svenska eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Ås skola, är en kommunal grundskola i Krokoms kommun med förskoleklass och elever i årskurs 1-9. Skolan har vid granskningstillfället ca 450 elever varav 50 går i årskurs 9. Skolan leds vid granskningstillfället av en rektor, och leds av en tillförordnad rektor från den 4 maj till den 5 augusti. Det finns 2 lärare som undervisar i svenska och 2 lärare som undervisar i samhällskunskap i årskurs 9.

Skolinspektionen besökte Ås skola den 13 april 2018. Besöket genomfördes av Olivia Öberg och Tilda Lindell. Intervjuer med elever, lärare i samhällskunskap, lärare i svenska och rektor har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområdet som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Samhällskunskap

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap inkluderar ett brett och varierat arbetsmaterial. Eleverna får arbeta med olika källor, såsom digitala tidningar, Nationalencyklopedin (NE), utskrivna tidningsartiklar och bloggar. När undervisningen berör sociala medier sker detta framför allt under lektioner för värdegrundsarbetet. Förut handlade undervisningen om papperstidningar och hur en tidning är uppbyggd, men har nu gått mer mot internet, sociala medier och digitala nyhetskanaler. Detta eftersom lärarna vill anpassa källorna efter vad som är aktuellt i och med att mycket information finns digitalt.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen är varierad och inkluderar olika arbetsmetoder. Lärarna har genomgångar, visar filmer och låter eleverna själva söka efter artiklar. Eleverna får läsa nyhetsartiklar, titta på film, göra nyhetsquiz och se på nyhetsprogram. Det framkommer även att undervisningen ger förutsättningar för eleverna att samtala och diskutera kring källkritiskt förhållningssätt, exempelvis genom att eleverna ser på film och efteråt diskuterar tillsammans utifrån frågeställningar som lärarna ger dem.

Granskningen visar även att undervisningen inkluderar elevaktiva arbetsmetoder och elevdelaktighet. Lärarna inleder lektioner genom diskussioner för att kunna fånga upp förförståelsen hos eleverna. Lärarna ger även eleverna möjlighet att reflektera kring sina val av källor, och använder elevernas källor för diskussion i undervisningen. Exempelvis diskuterar de källors trovärdighet och relevans, bland annat genom att låta eleverna diskutera i grupper om fyra där läraren går runt och stämmer av vilka källor eleverna har använt för att efteråt ta upp det till diskussion i helklass. Enligt en lärare ser eleverna ibland saker i "svart och vitt" i hur användbara främlingsfientliga sidor är. De pratar då om källors relevans utifrån vad man ska använda dem till, och att olika källor kan vara relevanta beroende på vilken information eleverna vill söka. Eleverna får möjligheter att redovisa sina arbeten på olika sätt, exempelvis genom att göra en film, affisch eller en digital presentation.

Lärarna arbetar för att eleverna ska fördjupa sina kunskaper i källkritiskt förhållningssätt genom att eleverna får en grundförståelse i årskurs 7 för att de senare i årskurserna arbetar med att reflektera och resonera kring källors trovärdighet. I högre årskurser förväntar sig lärarna att eleverna ska använda fler perspektiv och ha ett mer utvecklat språk när de arbetar med ett källkritiskt förhållningssätt.

Svenska

Undervisningens omfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar informationssökning på bibliotek och på internet, i massmedier och genom intervjuer. Eleverna söker framför allt information i digitala källor genom sökmotorer på internet.

Informationssökning på bibliotek i facklitteratur förekommer mindre i undervisningen i svenska: "biblioteket börjar ju försvinna, vi har ett jättebra skolbibliotek i närheten, men det är ju inte så man söker information nu, inte så vanligt". Eleverna har övat på att läsa innehållsförteckning och att slå i ett lexikon. I undervisningen tar lärarna upp att radiosändningar kan vara en källa för information, och har då hänvisat till Sveriges Radio (SR). Undervisningen omfattar därtill vikten av att använda olika källor, exempelvis med en särskild genomgång om Wikipedia och varför det är en källa som kan behöva kompletteras med andra källor.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar att citera och göra källhänvisningar. Undervisningen är fördelad så att eleverna i årskurs 7 övar på att välja ut citat ur skönlitterära böcker, i årskurs 8 arbetar de med att skriva in citat i en löpande text och i årskurs 9 arbetar de med citat och källhänvisning när de arbetar med olika texttyper såsom reportage, insändare eller krönika. Eleverna uppger i intervju att de är i behov av repetition av hur man gör detta eftersom de upplever att de inte har haft någon grundlig genomgång under årskurserna 7-9. Undervisningen har inte berört variationer i citat och källhänvisningar såsom skillnaden mellan att citera och hänvisa till analoga respektive digitala källor. Eleverna uppger att de skulle behöva gå igenom hur man citerar och gör källhänvisningar igen, och särskilt hur de hänvisar till digitala källor.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar att sova i en stor informationsmängd. Eleverna har fått träna på att sammanfatta texter, skumläsa och att använda sig av rubriker för att förstå en text snabbt. Undervisningen har dock inte berört sökstrategier för att söka information i digitala källor genom exempelvis breda eller smala söksträngar. Granskningen visar även att undervisningen omfattar att pröva källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt. Eleverna undervisas i hur de ska vara källkritiska mot sidor som de hämtar från internet, och att de ska jämföra olika sidor: "om vi kollar på en [internet]sida så kan vi kolla i en bok att det stämmer också". Lärarna arbetar även med att undervisa om källor genom att granska texters tendens. Ett exempel på detta är en lektion där eleverna har läst olika texter om August Strindberg, en text som säger att Strindberg hatar kvinnor och en annan som säger att han älskar kvinnor, för att visa att människor sprider olika information i text beroende på hur man vinklar den.

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska inkluderar ett brett och varierat arbetsmaterial. Det innefattar utdrag ur skönlitteratur, internetkällor, tidningar via webben och radiosändningar. Lärarna reflekterar även kring att eleverna använder

sig mycket av digitala källor, och att de därför behöver betona att även analogt material kan fungera som källa: "ibland får man ju konkret ta med en bok och visa att det är en källa".

Skolinspektionen bedömer att det finns en variation av arbetsmetoder i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt som omfattar bland annat genomgångar, läsning samt muntliga och skriftliga uppgifter. Undervisningen inkluderar elevaktiva arbetsmetoder och elevdelaktighet genom att lärarna låter eleverna samtala och reflektera under lektionerna. Exempelvis använder lärarna elevernas egna källor för att låta dem diskutera kring vilka källor de väljer. Inför ett nytt arbetsområde stämmer lärarna av med eleverna vilka begrepp de känner till för att utforma undervisningen utifrån elevernas kunskaper och eleverna får välja på vilket sätt de vill redovisa ett arbete.

Granskningen visar även att undervisningen ger eleverna möjlighet att träna på att utveckla ett källkritiskt förhållningssätt. Lärarna låter eleverna söka information själva på nätet, varpå lärarna guidar eleverna i hur de ska tänka när de söker information från olika källor. Lärarna stödjer eleverna genom att ge dem forskningsfrågor när de ska söka information, och pratar även med eleverna om vilken information som kan vara intressant att ta med i en skriftlig uppgift. Ett exempel på detta är att lärarna låter eleverna skriva en text om en författare och ger eleverna frågor att besvara kring författarens bakgrund, familjeliv, samhället som författaren levde i, vilka böcker författaren har skrivit och om de har filmatiserats.

Undervisningen i svenska ger eleverna möjlighet till repetition och fördjupning. Lärarna arbetar för att eleverna ska ha en progression i inläringen genom att de använder fler källor från årskurs 7 till årskurs 9, och att eleverna ska kunna använda källor som har mer avancerade texter och mer avancerat språk ju äldre de blir.

Lärarnas kompetens och kompetensutveckling

I nuläget känner rektorn inte till vad lärarna har för kompetens för att undervisa i källkritiskt förhållningssätt, eftersom rektorn inte följer upp deras kompetens inom området. Det framkommer att lärarna är positiva till kompetensutveckling och rektor säger att det inte har förekommit någon kompetensutveckling om källkritiskt förhållningssätt på senare tid. Enstaka lärare uttrycker sig vilja ha mer kunskaper om hur nyheter kan spridas, eftersom det är svårt att hitta undervisningsmaterial kring detta. I kommunen finns en anställd IT-pedagog som har varit på skolan vid några tillfällen och som kommer att vara med under studiedagar i juni på en uppstart i digitalisering utifrån kommunens strategi.

Förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyte

Skolinspektionen bedömer att det finns goda förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyte kring undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Lärarna delar med sig av erfarenheter såväl i arbetslaget (årskurs 7-9) som i ämneslaget för samhällskunskap respektive svenska. Lärarna i svenska träffas en timme i veckan i

ämneslagen där de planerar, utvärderar och bedömer ihop. Lärarna i samhällskunskap träffas även de en timme i veckan för samverkan och upplever att de har goda förutsättningar för samverkan. Det finns ett kommunalt bibliotek integrerat i skolan med en bibliotekarie som finns tillgänglig för lärare, men som lärarna hittills inte har samverkat med.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Undervisningen i ämnet samhällskunskap behöver omfatta hela innehållet i kunskapsområdet *Information och kommunikation*.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap behöver omfatta nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden samt hur olika individer och grupper framställs i nyheter. Det framkommer att lärarna har arbetat med hur individer och grupper framställs i andra ämnen såsom i historia och religion, men inte i samhällskunskap. Lärarna har vid något tillfälle berört temat i arbetsområdet för lag och rätt genom att prata om att vissa inlägg är olagliga att dela, exempelvis sådana som bryter mot hets mot folkgrupp. Eleverna bekräftar denna bild och uppger att de inte har fått undervisning i hur individer och grupper framställs i nyheter i ämnet samhällskunskap. Det framkommer att undervisningen i samhällskunskap delvis omfattar hur eleverna avgör om en nyhet är trovärdig och relevant. Exempelvis har eleverna fått undervisning om hur de kan avgöra en artikels trovärdighet utifrån vem som står bakom en artikel.

Granskningen visar att undervisningen i samhällskunskap omfattar olika slags medier och deras uppbyggnad. Ett exempel på detta är att undervisningen har belyst skillnaden mellan en nyhetssida, som är mer faktainriktad, och en blogg, som är mer personlig. Undervisningen i samhällskunskap omfattar även mediernas olika roller i samhället. Exempelvis behandlar ett arbetsområde kring mediernas olika roller bland annat hur information sprids, hur medier fungerar som faktabas och hur man kan identifiera trovärdiga respektive falska nyheter. Undervisningen om medier är främst förlagd i årskurs 7 som ett större arbetsområde. Undervisningen har kort tagit upp mediernas roll i Sverige i kontrast till andra länder, exempelvis genom diskussioner om att medier i Nordkorea, till skillnad från i Sverige, är censurerade.

Granskningen visar vidare att undervisningen i samhällskunskap omfattar möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier. I undervisningen om möjligheter har lärare tagit upp att information kan spridas snabbt och att det är möjligt att snabbt nå ut via sociala medier, exempelvis genom #metoo eller under arabiska våren. Detta togs inte specifikt upp i ämnet samhällskunskap, utan varje lärare tar upp aktuella händelser i klassrummet. Undervisningen om risker är till stor del förlagd under en lektion som är vigd åt värdegrundsarbetet som bland annat lärarna i samhällskunskap håller i. Näthat, nätmobbning och ryktesspridning med vikleken är exempel på teman som berörs under lektionerna. Eleverna uppger att de

önskar en fördjupning inom ämnet med möjligheter och risker via internet och kommunikation via sociala medier.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 31 januari 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017:7326) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Agneta Kenneberg

Beslutsfattare
Signerat av: Agneta Kenneberg

X Olivia Öberg

Föredragande
Signerat av: Olivia Öberg

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-om-kallkritik/>

Bilaga 1 Författningsstöd för kvalitetsgranskningsprojekt Undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhälls- kunskap och svenska i grundskolan

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 9 §

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

1 kap. 11 § första stycket

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

2 kap. 9 §

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

En ställföreträdare får utses för en rektor eller en förskolechef

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

10 kap. 2 §

Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Skolförordningen (2011:185)**5 kap 2 §**

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS

2010:37, Lgr 11) Reviderad 2016. Denna läroplan, tredje upplagan, tillämpas fram till dess att den fjärde upplagan träder i kraft den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019).

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

I detta avsnitt anges bland annat att;

”Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Enligt ett av de övergripande målen ska skolan ansvara för att varje elev

- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

I detta avsnitt anges bland annat att elever ska ges inflytande över utbildningen och att de fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Ett av skolans mål är att varje elev

- successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad,
- verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen,
- svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och
- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel och
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

*Centralt innehåll**Information och kommunikation*

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska*Syfte*

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

*Centralt innehåll**Informationssökning och källkritik*

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS

2010:37, Lgr 11) Reviderad 2017. (*obligatorisk fr.o.m. läsåret 2018/2019*)

Under läsåret 2017/2018 är det *möjligt* att följa den fjärde upplagan av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderad 2017). Från och med den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019) är det däremot *obligatoriskt* att följa den fjärde upplagan av läroplanen. Avsnitt för att förtydliga skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens har lagts till i den fjärde upplagan (2017 års revidering). Exempelvis har i kursplanen för ämnet samhällskunskap, starkare betoning tillförts på att omfatta olika aspekter av digitala medier, till exempel hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering. I kursplanen för ämnet svenska har ett syfte för ämnet tillförts om att ge eleverna möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter.

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

"Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna

sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.”

”Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens...”

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Samma innehåll i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

En punkt har lagts till under övergripande målen där det anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Ingen ny lydelse i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.
- Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information om samhället från olika källor. Genom

undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

Centralt innehåll

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska

Syfte

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna bland annat ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

Centralt innehåll

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. (Proposition 2009/10:165)

"(...) Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper." (s. 223)